

Centrální portál knihoven a knihovní systémy

Petr Žabička, Moravská zemská knihovna v Brně

Obsah

1. **Centrální portál knihoven**
2. **Agregace metadat**
3. **Standard Z39.83**
4. **Identity uživatelů**
5. **Online platby**

- / Příprava v rámci Koncepce rozvoje knihoven
- / www.knihovny.cz
- / Proběhl RFI, běží RFP

- / Může CPK nahradit lokální OPAC?
- / Co tomu brání?
- / Praktické ověření: VuFind

- / Bohaté zkušenosti např. v NK (SK CASLIN)
 - dávkové aktualizace
 - OAI-PMH
- / Bibliografický záznam nestačí – chybí informace o exemplářích ... nebo nechybí?
 - Registr digitalizace
 - Pole 990 (formát dokumentu)
 - Pole 996 (ČK, signatura, díl, svazek, číslo, rok)
 - Virtuální depozitní knihovna
 - Přidává k 996 (informace o stavu exempláře: prezenční / absenční/ztracený apod.)

- / Navíc pro potřeby CPK:
 - Jak rychle může být dokument dostupný: za jak dlouho od objednávání/příchodu do knihovny dokument dostanu?
 - Kde je dokument dostupný (hierarchie v rámci instituce: knihovna/pobočka/oddělení...)
- / Nutnost implementovat rozšíření OAI-PMH nebo exportních funkcí
- / Je možné předávat touto cestou i častěji se měnící údaje?

- / ILS Discovery Interfaces: rozhraní knihovního katalogu pro zprostředkování funkcí výpůjčního protokolu jinou aplikací
- / Aleph řeší vlastními rozhraními (X-Services + REST-DLF API)
 - komunikace se systémem Primo
 - MZK vyvinula driver pro VuFind
- / Ostatní systémy v ČR bez API (podobné situaci ze zavádění Z39.50 1999 – 2002)
 - viz. <http://old.stk.cz/ZIG/>

- / NCIP = NISO Circulation Interchange protocol
- / Původně vyvinut pro:
 - Přímé výpůjčky v rámci konsorcií
 - Interakce mezi výpůjčním protokolem a MVS
 - Samoobslužné výpůjčky} sdílení zdrojů
- / Později přidána podpora pro funkce specifické pro discovery systémy, nyní verze 2.02
- / Vzorová open source implementace (XC NCIP2 Toolkit)
 - <https://code.google.com/p/xcncip2toolkit/>

- / V ČR používané knihovní systémy (s výjimkou Alephu) postupně naimplementují vybrané funkce NCIP 2.02 s využitím xcncip2toolkit
- / Implementaci lze testovat např. proti VuFindu, pro který existuje ovladač NCIP
- / Vývoj zajistí dodavatelé systému buď z vlastních zdrojů (Lanius) nebo ve spolupráci s některou knihovnou s podporou z VISK8 v roce 2013 nebo 2014

- / Nejdůležitější funkce NCIP pro CPK:
 - ověření uživatele a zjištění informací o něm
 - objednání výpůjčky (+ přehled výpůjček, jejich prodlužování, rušení objednávek)
 - Zjištění okamžité dostupnosti všech exemplářů napojených na bibliografický záznam
- / Stránky k profilu NCIP pro CPK
 - <https://github.com/moravianlibrary/xncip2toolkit/wiki>
 - <https://github.com/moravianlibrary/xncip2toolkit/issues>

- / Cíl: co nejméně překážek pro uživatele
 - Možnost okamžité online registrace v knihovně
 - Jedna identita pro více knihoven
- / Stávající infrastruktura:
 - mojID
 - eduID
- / CPK by měl umožnit přihlášení účtem kterékoli ze zapojených knihoven
 - API knihovního systému (např. NCIP)
 - Shibboleth

/ Uživatel několika knihoven

- Umožnit přihlašování jedním jménem a heslem
- vyhledávat ve sjednocení všech zdrojů dostupných v jednotlivých knihovnách (netriviální)
- je možné řešit vyhledáváním ve všech zdrojích a komplexní informací o dostupnosti

/ Systém Perun

- Vzniká v rámci eduID
- Umožní přihlašování přes mojeID
- Umožňuje propojit identity z více institucí

/ Dostupnost dokumentů a Perun

- pokud má uživatel propojeno v systému Perun více identit, je primárně přihlášen jen jednou z nich.
- S pomocí projektu VISK8 bude připraveno rozšíření SFX JIB tak, aby na základě informací o propojených identitách z Perunu a znalostní báze SFX poskytlo uživateli informaci, prostřednictvím které z institucí jichž je členem se dostane k hledanému dokumentu
- Důležité zejména pro placené online zdroje
- Tato funkčnost je podmíněna podporou Shibboleth na straně knihovny
- Možnost vyvinout Shibboleth nadstavbu pro NCIP

- / **mojeID a ověřování uživatelů**
 - Podpora předregistrací s využitím MojeID je OK
 - Nutno zavést registrace s využitím MojeID
 - Chybí bezplatná ověřovací místa
- / **ověřovací pracoviště v MZK**
 - první mimo sídlo cz.nic v Praze
 - doladují se poslední detaily (spuštění v nejbližších týdnech)
 - Chybí aplikace pro podporu procesu ověřování, proces je zatím zbytečně zdlouhavý

- / Nezbytná podmínka registrace ve většině knihoven
 - v kombinaci s mojID umožní online registraci
- / Vhodný nástroj pro uhrazení dluhu vůči knihovně
- / Neexistuje jednotný standard pro online platby
 - ČS používá zvláštní kanál pro ověření platby
 - Většina ostatních bank používá elektronický podpis
 - Agregátoři více platebních rozhraní vyžadují kontakt na zákazníka

- / CPK nebude vybírat poplatky přímo
 - Podá informaci o pohledávce
 - Přesměruje na platební rozhraní
- / NTK dokončuje vývoj online plateb pro VPK
 - Registrace s využitím mojeID
 - Integrace platební brány České spořitelny
 - Bude vůči knihovnám fungovat jako platební brána, resp. elektronická peněženka
- / Bude nutné dovyvinout platební rozhraní pro jednotlivé knihovní systémy

- / CPK nemůže existovat izolovaně
- / Vazby na řadu dalších systémů
- / Nová komunikační rozhraní, využitelná nejen pro CPK
 - Mobilní aplikace
 - Integrace do jiných systémů apod.
- / Nezbytné věnovat čas vývoji a testování potřebných rozhraní
- / ... úspěch!

Děkuji za pozornost!

Otázky?

Petr Žabička <petr.zabicka@mzk.cz>

Moravská zemská knihovna v Brně
www.mzk.cz